

Montessori Eğitim Sistemi ve İslam Eğitim Sisteminin Karşılaştırılması

Lamiya MUSTAFAYEVA

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-993-9

Kitap Adı

Montessori Eğitim Sistemi ve İslam Eğitim Sisteminin Karşılaştırılması

Yazar

Lamiya MUSTAFAYEVA

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

REL037060

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*Bu çalışmayı rahmetli babam aynı zamanda ilk öğretmenim
Qabil MUSTAFAYEV'in aziz ruhuna ithaf ediyorum....*

ÖNSÖZ

*“Tanrım, çocukluğun sırrına ermemize
yardım et ki*

*çocukları senin adaletine ve kutsal irade-
ne uygun bir şekilde*

*tanıyalım, sevelim ve onlara hizmet
edelim.”*

Maria MONTESSORI

Bir medeniyetin yaşaması ve ölmesi onun temel öğretisinin niteliğine bağlıdır. Her hangi bir medeniyet kendine bağlananları dünyayı terk etmeye davet ederse, ruhi yönden ilerlemeler kat etse de bedeni, fikri yetenekleri ve başka tabi görevleri yapmayacak, filizlenmeden yok olup gidecektir. Eğer uygarlık sadece maddi yöne ağırlık verirse önce olduğu gibi bir kısım alanlarda gelişme gösterse de diğer alanlarda zarara uğrayacaktır. Maddecilik çoğunlukla bencilliği, başkalarının hakkına saygı duymamayı öğretir. İslam düşüncesi Bakara suresinin 201. ayetinde belirtildiği gibi hem bu dünyada hem de diğer dünyada refah ve mutluluk için çalışmaktır. Yukarıda zikredilenlerden hareketle İslam tamamen dünyayı reddetmeyi savunan ruhçular ile başkasının haklarına saygı duymayan maddecilerin birbirine zıt anlayışlarından çok uzaktır. İslam insanın iki yönünden birinin diğerine feda edilemeyecek şekilde birbirini tamamlayan bir bütün halinde geliştirilmesini istemektedir.

İslam'ın ilk yüzyıllarından bilimlerden söz edilemeyeceğini, IX asırdan bilimlerin ortaya çıkışıyla İslam dünya görüşünün bilgi ile şekillenmeye başladığını vurgulayan felsefeci Alparslan

Açıkgenç, İslam'da bilgiyi şöyle açıklar: “İslam, önce içinde güçlü bir bilgi geleneği olan bir bilgi toplumu oluşturmuş ve bunun neticesi olarak da toplumda biriken bilgiler yavaş yavaş bilimleştirilmiş ve bilginin toplumda yayılışının bilgi erbabı tarafından düzenlenerek bilimsel bir medeniyet kurulduğunu savunmaktadır.”

Çağdaş eğitim anlayışından farklı olarak alternatif eğitim uygulaması gibi bilinen Montessori ve kendine özgü ilke ve metodlarıyla farklılık arz eden İslam dini, eğitimde insan faktörünü her zaman ön planda tutmuş, sağlıklı toplumun oluşturulması için sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır.

Giriş ve iki bölümden oluşan bu araştırmanın birinci bölümünde alternatif eğitim yaklaşımı kabul edilen Montessori eğitim metodu tüm yönleriyle incelemeye tabi tutulmuştur. Montessori metodunun kurucusu sayılan Maria Montessori'nin hayatı, eserleri, metodu, etkilendiği düşünürlerin görüşleri, kullandığı materyaller ve sistemin esasını oluşturan ilkeler geniş şekilde ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise bir sistem olarak İslam eğitim anlayışı, tarihsel gelişim sürecinde İslam öğretim kurumları hakkında kısa bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde İslam eğitim sisteminin hedef ve ilkeleri konusunda değerlendirme yapılmıştır. Çalışmamızın temelini oluşturan karşılaştırma, bu bölümde geniş bir şekilde incelenmiştir.

Araştırma boyunca bazı kişilerin desteğine başvurulmuştur. Bu nedenle danışmanlığımı üstlenen, gösterdiği sabır ve hoşgörüsünden dolayı değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Akif KILAVUZ'a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca fikir ve görüşlerinden faydalandığım, çalışma boyunca gereken desteği gösteren Dr. Öğr. Üyesi Eylem KORKMAZ'a teşekkür ve minnettarlığımı sunarım.

Lamiya MUSTAFAYEVA

Bursa, 2020

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
I. Araştırmanın Problemi	1
II. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
III. Araştırmanın Hipotezleri.....	2
IV. Araştırmanın Yöntem ve Sınırlılığı	2

BİRİNCİ BÖLÜM

Alternatif Eğitim ve Montessori Modeli	5
I. Alternatif Eğitim.....	5
A. Özgürlüğe Dayalı Öğrenme (Freedom Based Learning)	8
B. Sosyal Yapılandırmacılık (Social Constructivism)	8
C. Eleştirel Pedagoji (Critical Pedagogy)	9
D. Ruhsal Gelişmecilik (Spiritual Developmentalism).....	9
E. Bütüncül (Holistik).....	9
F. Aktarma Modeli (Transmission)	10
II. MONTESSORİ MODELİ	10
III. MARIA MONTESSORİ	12
C. Maria Montessori'nin Hayatı	12
D. Maria Montessori'nin Eserleri	15
C. Maria Montessori'nin Etkilendiği Düşünürler	22
D. Montessori'nin Çocuklar Evi (Casa De Bambini) Projesi	27
E. Montessori Eğitim Metodu (Yöntemi)	29
F. Montessori'nin Hazırlanmış Çevre Anlayışı	36
G. Montessori Materyalleri	40
Günlük Hayat İle İlgili Materyaller	41
Duyu Geliştirici Materyaller	42
Dil Materyalleri.....	43

Matematik ve Geometri Materyalleri.....	44
Kültürel Materyaller	44
H. Montessori Eğitim İlkeleri	45
1. Holistik (Bütüncül) Yaklaşım.....	45
2. Evrensel Eğitim (Kozmik Eğitim)	46
3. Barış Eğitimi	48
4. Yaşam İçin Eğitim	49
5. Ahlak Eğitimi	51
6. Karakter (Kişilik) Eğitimi	52
7. Ruhsal Eğitim	54

İKİNCİ BÖLÜM

Montessori Eğitim Sistemi ve İslam Eğitim Sisteminin Karşılaştırılması	55
I. Bir Eğitim Sistemi Olarak İslam.....	55
II. İslam Eğitiminin Tarihsel Gelişimi Ve Öğretim Kurumları .57	
A. Hicretten Önce.....	58
B. Hicretten Sonra	59
C. Medreselerin Ortaya Çıkmasından Önceki Kurumlar	60
1. Küttab	60
2. Camiler ve Mescitler	61
3. Saray Eğitimi	62
4. Kitapçı Dükkânları	62
5. Ulema Evleri	62
6. Edebiyat Salonları	63
7. Badiye (Çöl).....	63
D. Medreseler	64
III. İslam Eğitiminin Hedef Ve İlkeleri	65
IV. İslam Eğitim Sistemi Ve Montessori Eğitim Sisteminin Karşılaştırılması	69

A. İslam ve Montessori Eğitiminde İnsan Doğası ve Değeri	69
B. İslam ve Montessori Eğitiminde Çocuk	74
C. İslam ve Montessori Eğitiminde Hürriyet (Özgürlük), Bağımsızlık ve Sorumluluk.....	79
D. İslam ve Montessori Eğitiminde Bütünlük İlkesi (Holistik Yaklaşım).....	85
E. İslam ve Montessori Eğitiminde Evrensellik (Kozmik Eği- tim) ve Barış Eğitimi (İtidal, Af, Merhamet).....	88
F. İslam ve Montessori Eğitiminde Karakter Eğitimi İlkesi..	93
G. İslam ve Montessori Eğitiminde Ahlak Eğitimi İlkesi	95
H. İslam ve Montessori Eğitiminde Bilginin Kaynağı, Fayda- lılığı ve Yaşam İçin Eğitim	98
I. İslam ve Montessori Eğitiminde Fırsat Eşitliği ve Zorunlu- luk İlkesi	101
J. Diğer Benzer Yönler	102
Sonuç.....	109
Kaynaklar.....	113
Özgeçmiş	119

KAYNAKLAR

- AÇIKGENÇ Alparslan, *İslam Medeniyetinde Bilgi ve Bilim*, İstanbul, İSAM Yayınları, 2013.
- AKDAĞ Bülent, “Alternatif Eğitim Modelleri”, *Zil ve Teneffüs Dergisi*, S. 6, Yıl 2006, ss. 34-44.
- ATTAS S. Nakib, *İslam, Sekülerizm ve Geleceğin Felsefesi*, çev. Mahmut Erol Kılıç, 3. b., İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- AY Mehmet Emin, *Çocuklarımıza Allah’ı Nasıl Anlatalım*, İstanbul, Timaş Yayınları, 1998.
- AYHAN Halis, *Eğitime Giriş ve İslamiyet’in Eğitime Getirdiği Değerler*, İstanbul, Damla Yayınları, 1982.
- AYAYDIN Abdullah, “Eğitimde Çoklu Zekâ Yansımaları ve Görsel Sanatlar”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 13, Yıl 2009, ss. 52-62.
- AYDIN İnayet, *Alternatif Okullar*, 4. B., Pegem Akademi, Ankara 2012.
- BACON Barbara Thayer, “Maria Montessori: Education for Peace”, *İn Factis Pax Journal*, C. 5, S. 3, Yıl 2011, ss. 307-319.
- BAKİOĞLU Ayşen - SILAY Nur, *Yüksek Öğretim ve Öğretmen Yetiştirilmede Karakter Eğitimi*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2011.
- BOUMRANE Chikh, “İslâm Tarihinde Eğitim-Öğretim Kurumları”, çev. Nesimi Yazıcı, Ankara, A.Ü.İ.F.D., C. 30, S. 28., Yıl 2012, ss. 279-285.
- BÜYÜKTAŞKAPU Sema, “Montessori Yaklaşımı ve Okul Öncesinde Fen Eğitimi”, *TÜBAV Bilim Dergisi*, C. 1, S. 1, Yıl 2008, ss. 19-25.
- BÜYÜKTAŞKAPU Sema “Montessori Materyalleri”, *Okulöncesi Eğitimde Montessori Yaklaşımı*, ed., Emel Çakıroğlu Wilbrandt, 3. B., İstanbul, Kök Yayıncılık, 2011, ss. 156-211.
- CEBECİ Suat, *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye’de Din Eğitimi*, 2. B., Ankara, Akçağ Yayınları, 2005.
- ÇAĞLAR Doğan, *Geri Zekalı Çocuklar ve Eğitimi*, Ankara, A.Ü.E.F Yayınları, 1979.
- ÇAĞRICI Mustafa, “Asrı Saadette Oluşan İslam Ahlakı”, *Bütün Yönleriyle Asrı Saadette İslam*, C. 3, ed. Vecdi Akyüz, İstanbul, Ensar Yayınları, 2007.
- ÇELEBİ Ahmet, *İslam’da Eğitim-Öğretim Tarihi*, Çev. Ali Yardım, 3. B., İstanbul, Damla Yayınları, 1998.
- ÇELİK Ömer, Mustafa ÖZTÜRK, Murat KAYA, *Üsve-i Hasene*, İstanbul, Erkam Yayınları, 2013, C. 1.

- DANIŞMAN Şahin, “Montessori Yaklaşımına Genel Bir Bakış ve Eğitim Ortamının Düzenlenmesi”, *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, C. 1, S. 2, Yıl 2012, ss. 85-113.
- DERMAN Meral Taner v.d., “Okulöncesi Eğitimde Montessori Metodu”, *Okulöncesi Eğitiminde Uygulanan Farklı Modeller*, ed., Handan Asude Başal, Bursa, Dora Yayınları, 2010, ss. 47-95.
- DURAKOĞLU Abdullah, *Çocuk Doğası ve Eğitimi 3-6 Yaş*, Ankara, Alter Yayınları, 2011.
- EİSSLER Trevor, *Montessori Çılgınlığı*, çev. Raife Cebeci, İstanbul, Alfa Yayınları, 2014.
- FAY Brian, *Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi*, çev. İsmail Türkmen, , 2. B., İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2005.
- FERREIRA Cheryl, “Montessori Education”, *Uluslararası Alternatif Eğitim Sempozyumu: Darphane-i Amire*, ed., Muhsin Hesapçioğlu, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2008, ss. 21-36.
- GÖZÜTOK Şakir, “İslam Eğitim Tarihinde Müesseseleşme”, *Dini Araştırmalar Dergisi*, C. 9, S. 26, Yıl 2006, ss. 17-44.
- GUTEK Gerald Lee, *The Montessori Method*, U.S.A, Rowman & Littlefield Publishers, 2004.
- GÜNDÜZ Turgay, *İslam, Gençlik ve Din Eğitimi*, Bursa, Düşünce Kitabevi, 2003.
- GÜVEN İsmail, “Türkiye Selçuklularında Medreseler, Ankara”, *A.Ü.E. B.F.D.*, C. 31, S. 1, Yıl 1998, ss. 131-141.
- HEYET, Barış Eğitimi Yaygınlaştırma Metodolojiler, Yaklaşımlar ve Vizyonlar: Uygulama Kılavuzu, Eylül 2013, Lahey-Hollanda.
- HÖKELEKLİ Hayati, *Din Psikolojisi*, Ankara, TDV Yayınları, 1993.
- HÖKELEKLİ Hayati, “Çocuk”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. VIII, İstanbul, TDV Yayınları, İstanbul 1993.
- HÖKELEKLİ Hayati, *Psikoloji, Din ve Eğitim Yönüyle İnsani Değerler*, İstanbul, D.E.M. Yayınları, 2013.
- İbn Manzur, Lisânu'l-Arab, V.; M. İsmail İbrahim, Mu'cemu'l-elfâzi ve'l-A'lâmî'l-Kur'âniyye.
- İBRAHİM Canan, *Kur'an'da Çocuk*, İstanbul, Cihan Yayınları, 1984.
- İBRAHİM Ünal, *Çocuk ve Biz*, İstanbul, Nesil Yayınları, 2007.
- İMAMOĞLU Tuncay – YAZOĞLU Ruhattin, “Bâbertî'nin Bütüncül İnsan Anlayışının Modern Dünyadaki Yeri ve Önemi”, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 33, Yıl 2010, ss. 35-45.
- İMAMOĞLU İbrahim Sıddık, *Büyük Dini Hikayeler*, 7. B., İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 2014.

- İSAACS Barbara *Bringing The Montessori Approach To Your Early Years Practice*, London and New York, Routledge Taylor&Francis Group, 2007.
- KANGER Faruk, *Peygamber Ahlakını Referans Alan Karakter Eğitimi*, İstanbul, Erkam Yayınları, 2012.
- KESKİN Turgay, *Montessori Yöntemiyle Kendine Güvenen Çocuk Nasıl Yetiştirilir*, Ankara, Tutku Yayınevi, 2015.
- KIZILABDULLAH Yıldız, “Başlangıçtan Medreselere Kadar Eğitim-Öğretim ve Mekân Anlayışlarının Din Eğitimi Açısından Analizi”, *Elazığ, F.Ü.F.İ.D.*, C. 17, S. 2, Yıl 2012, ss. 171-190.
- KUR Hüseyin, “Çocuk ve Gençlerde Din ve Ahlak Eğitimi”, *Köprü Üç Aylık Fikir Dergisi*, S. 95, Yıl 2006.
- KORKMAZ Eylem, *Montessori Metodu Özgür Çocuklar İçin Eğitim*, 2. B., İstanbul, Algıyayın Yayınları, 2012.
- MALLORY Terry, *Montessori ve Çocuğunuz, Ana-baba'nın Elkitabı*, çev. Füsün Öztaş-Cihan Gülten, Ankara, Hatiboğlu Yayınevi, 1989.
- LİLLARD Paula Polk, *Montessori Modern Bir Yaklaşım*, çev. Okhan Gündüz, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2013.
- LİLLARD Paula Polk, *İlk ve Ortaokulda Montessori Eğitimi*, çev. Okhan Gündüz, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2014.
- MARSHALL Peter, *Anarşizmin Tarihi*, çev. Yavuz Alogan, Ankara, İmge Kitapevi, 2003.
- MİLLER Ron, “Eğitim Alternatifleri: Alanın Bir Haritası”, çev. Eylem Korkmaz, *Siyahi Kültür Dergisi*, S. 8, Yıl 2006, ss. 108-111.
- MİLLER Ron, “Bütüncül Eğitimin Felsefi Kaynakları”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, C. 3, S. 10, Yıl 2005, ss. 35-42.
- MİLLER Ron, “Alternatif Eğitim Tarihi”, çev. Onur Tekinturhan, *Zil ve Teneffüs Dergisi*, S. 6, ss. 27-31.
- MONTESORİ Maria, “*Emici Zihin*”, çev. Okhan Gündüz, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2015.
- MONTESORİ Maria. *The Absorbent Mind*, İndia, Teosofik Publishing House, 1949.
- MONTESORİ Maria, *The Discovery of the Child*, Aakar Books, 2004.
- MONTESORİ Maria, *Çocukluğun Sırrı*, çev. Senem Bilgin, 1. B., İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2016, s. 129.
- MONTESORİ Maria, *The Montessori Method*, çev. Anne E. George, 2.B., New York, Frederick A. Stokes Company, 2012.
- MONTESORİ Maria, *The Secret of Child*, Hyderabad, Orient Logman Private Limited, 2004.
- MONTESORİ Maria, *Peace and Education*, The Theosophical Publishing House, Fifth Edition, India, 1971.

- O'DONNEL Marion, *Maria Montessori*, Great Britain, Bloomsbury Publishing, 2014.
- OĞUZKAN A.Ferhan, *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1981.
- E. M. Standing, *Maria Montessori Her Life and Work*, Fresno, Colifornia, 1957.
- ÖCAL Mustafa, *İslam Eğitim Tarihi*, Bursa, Emin Yayıncılık, 2002.
- ÖNGEREN Sema, *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4-5 Yaş Grubu Çocuklarına Geometrik Şekil Kavramı Kazandırmada Montessori Eğitim Yönteminin Etkililiği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2008.
- ÖYMEN Hıfzırrahman Raşid, "İslamiyyetde Eğitim ve Öğretim Hareketleri", Ankara, A.Ü.İ.F.D., Yıl 1963, 61-79.
- ÖZDOĞAN Öznur, *Mutluluğu Seçiyorum*, 6. B., Ankara, Özdenöze Yayınları, 2012.
- ERAKKUŞ Özgür, *Alternatif Okul Yaklaşımlarında Din ve Değerler Eğitimi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Bursa, 2015.
- ROUSSEAU Jean Jacques, *Emile Ya Da Eğitim Üzerine*, 2. B, çev. Yaşar Avunç, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2010.
- RUMÎ Mevlana Celaeddin, *Mesnevî-i Şerif Tercümesi*, çev. Veled Çelebi (İzbudak), C. 3.
- SAMUR Ayşe Öztürk, "Maria Montessori'nin Hayatı, Montessori Yönteminin Tarihsel Gelişimi ve İlkeleri", *Okulöncesi Eğitimde Montessori Yaklaşımı*, ed., Emel Çakıroğlu Wilbrandt, 3. B, İstanbul, Kök Yayıncılık, 2011, ss. 12-49.
- SANCAKLI Saffet, "Hz. Peygamber'in Engellilere Karşı Bakış Açısının Tespiti", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, C. 4, S. 2, Yıl 2006, ss. 37-72.
- SCHAFER Claudia, *Ömür Törpüsü Mü? Bal Küpü Mü?*, çev. Ceyda Aydın, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2006.
- SOYDAN Sema, "Çocuklarda Merak Duygusunu Uyandırmada Montessori Öğretmenlerinin Kullandıkları Stratejiler", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 25, Yıl 2013, ss. 269-290.
- ŞANVER Mehmet, *Kur'an'da Tebliğ ve Eğitim Psikolojisi*, İstanbul, Pınar Yayınları, 2004.
- TEPELİ Kezban, "Montessori Yaklaşımında Çocuğun Gelişimi ve Eğitimi", *Okul Öncesi Eğitimde Montessori Yaklaşımı*, ed. Emel Çakıroğlu Wilbrandt, Ankara, Kök Yayınları, 2014, ss. 50-85.
- TOPBAŞ Eriman, *Montessori Yöntemiyle Çocuk Eğitimi*, 3. B.,Panama Yayıncılık, Ankara, 2013.

- YILMAZ Ömür, Kapsayıcı, Önyargısız Eğitim İçin Liderler, Öğretmen ve Gençlik Çalışanları İçin Barış Eğitimi Rehberi, Kadından Yaşama Destek Derneği KAYAD 2011, Ateş Matbaası.
- WILBRANDT Emel Çakıroğlu, “Kozmik Eğitim” *Okul Öncesi Eğitimde Montessori Yaklaşımı*, ed. Emel Çakıroğlu Wilbrandt, Ankara, Kök Yayınları, 2014, ss. 260-288.
- WILBRANDT Emel Çakıroğlu, *Çocuk Eğitimi Sanatı*, İstanbul, Sistem Yayınları, 2009.
- ZENGİN Zeki Salih, “Başlangıçtan Cumhuriyet Dönemine Din Eğitimi”, *Din Eğitimi*, ed. Mustafa Köylü-Nurullah Altaş, İstanbul, Ensar Yayınları, 2014, ss. 20-43.
- <http://montessori-org.ru/wp-content/uploads/2015/06/AMI-Journal-2013-Rus.pdf> (Erişim tarihi: 11.07.2015)
- <http://montessori.org.au/montessori/biography.htm> (Erişim tarihi: 29.04.2015)
- mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/58/01/.../04012337_d13.p (Erişim Tarihi: 17.12.2014).
- mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/58/01/.../04012337_d13.p (Erişim Tarihi: 17.12.2014).
- <http://ami-global.org/montessori/timeline-maria-montessoris-life> (Erişim Tarihi: 27.04.2015)
- <http://montessoricentenary.org/briefings/MontessoriTimeline.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2015)
- <http://ami-global.org/montessori/timeline-maria-montessoris-life> (Erişim Tarihi: 27.04.2015)
- <http://montessoricentenary.org/briefings/MontessoriTimeline.pdf> (Erişim Tarihi: 13.05.2015)
- <http://montessoricentenary.org/briefings/MontessoriTimeline.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2015)
- <http://ses.library.usyd.edu.au/bitstream/2123/1859/3/03chapter2.pdf> (Erişim Tarihi: 13.05.2015)
- <http://montessori.org.au/montessori/approach.htm> (Erişim Tarihi: 29.04.2015).
- <http://www.rocklinmontessori.com/documents/Sensitive%20Periods%20Article.pdf> (Erişim Tarihi: 11.07.2015).
- <http://montessori.org.au/montessori/environment.htm> (Erişim Tarihi: 29.04.2015).
- <http://www.montessori-namta.org/The-Prepared-Environment> (Erişim Tarihi: 22.04.2015).
- <http://www.alternatifokullar.com/files/2014/04/montessori-metodu-cevre-tasar%C4%B1m%C4%B1.pdf> (Erişim Tarihi: 05.06.2015).

- <http://www.ariakademi.com/montessori-egitiminin-materyalleri.html>
(Erişim Tarihi: 05.08.2015)
- http://www.montessoriforeveryone.com/Cultural-Materials_ep_61-1.html
(Erişim Tarihi: 05.08.2015)
- <http://www.ariakademi.com/montessori-egitiminin-materyalleri.html>
(Erişim Tarihi: 05.08.2015)
- <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan-Haklari-Evrensel-Beyannamesi.pdf> (Erişim tarihi: 06.03.2016)